

Lietuvos meno kūrėjų asociacija

Paryžiaus dienoraščiai: Apie tai, kaip Pasaulinė vargonų diena švenčiama Paryžiuje

2013-06-03

ŽURNALAS: Muzikos Barai

TEMA: Vargonų muzika

AUTORIUS: Gabrielė Sližytė

DATA: 2013-06

Paryžiaus dienoraščiai: Apie tai, kaip Pasaulinė vargonų diena švenčiama Paryžiuje

Gabrielė Sližytė

Šiandien telefonu kalbėdama su draugais Lietuvoje paklausiau, kokie renginiai vyks Pasaulinės vargonų dienos proga. Kitame laido gale po pauzės išgirdau klausimą: „Šiandien Pasaulinė vargonų diena? Nežinojau.“ Puiku, pagalvojau, ką tik gavau apibendrintą visos valstybės, ar bent didelės jos gyventojų dalies, atsakymą į savo klausimą.

Gegužės šeštoji Paryžiaus Dievo Motinos (Notre Dame) katedroje – tik dar viena proga pagarbinti garsiausius pasaulyje vargonus. Kažkodėl net nenustebau sužinojusi, kad šiandien katedroje vyks net penki vargonų muzikos koncertai. Tūristai, kurių katedroje dažnai būna tiek pat, kiek ir prie Eifelio bokšto, šį pirmadienio vakarą, net jei iš anksto ir nieko nežinojo apie koncertus, beveik nespragsėjo fotoaparatais, tačiau kartkartėmis, ypač kūrinių piano dalyse, pasigirdavo į suvenyrinių medalių aparatą metamų monetų garsas. Gausiai susirinkę tikrieji muzikos klausytojai turėjo progą išgirsti visus penkis tituluotus Dievo Motinos katedros vargoninkus: Jeaną-Pierre'ą Leguay, Yves'ą Castagnet, Philippe'ą Lefebvre'ą, Johanną Vexo ir Olivier Latry.

Nuo sausio mėnesio kiekvieną šeštadienio vakarą katedroje vykstantys nemokami vargonų muzikos koncertai daugeliui žmonių jau leido susipažinti su atlikėjais, kuriems po perklausų buvo suteikta galimybė parodyti savo meistriškumą. Vargonininkų talento nemenkino net tai, kad per mišias jie tik pritardavo giesmėms. Dalijant komunią skambanti paprasta Bacho fuga padeda žmonėms susikaupti maldai. Nemeluosiu sakydama, kad kiekvieną sekmadienį eidama į mišias labai laikiu procesijos, kurios metu skamba didieji katedros vargonai. Taip iškilmingai vargonai gaudė ir šianakt.

Nuostabu, kad jau devintą amžių (šiais metais Paryžiaus Dievo Motinos katedra mini savo 850 metų jubiliejų) gyvuojančioje bažnyčioje ne tik palaikomas tikėjimas, bet ir rūpinamasi profesionaliu muzikavimu. Kiekvieną kartą lankantis katedroje žavi nepriekaištingas vargonininkų griežimas. Viduramžiais įkurtos Notre Dame vargonavimo mokyklos tradicijos per amžius atkeliavo iki šių dienų, vis dar veikia ir katedros choro mokykla.

20.30 val. prasidėję koncertai keitė vienas kitą, juose skambėjo muzika nuo J. S. Bacho iki XXI a. kompozitorių. Kokie įstabūs atokvėpiai tarp Cézaro Francko, Louis Vierne ir Richardo Wagnerio! Vieną įdomiausių programų atliko Olivier Latry. Visiškai naujai nuskambėjo visiems gerai žinomi klasikinės orkestrinės muzikos kūriniai – R. Wagnerio Preliudas ir Izoldos mirties tema iš operos „Tristanas ir Izolda“. Esu tikra, jog net Wagneris būtų buvęs patenkintas tokia aranžuote vargonams. Olivier Latry programos pabaigoje skambėjo Camille'io Saint-Saënso „Mirties šokiai“, kurių taip akivaizdžiai visą vakarą laukė publika. Renginio nuotaika buvo šventiška, ir net kartais arogantiška (nes jau visko mačiusi) paryžiečių publika leido sau būti nuoširdi ir ploti garsiau, nei leistų nerašytos tokios šventos vietos taisyklės.

Philippe'as Lefebvre'as savo improvizacija iš kiekvieno vargonų vamzdžio tarsi ištraukė visą įmanomą jų galią ir garsą, kuris, rodos, būtų galėjęs priversti virpėti katedros grindis. Jau seniai negirdėjau bažnyčioje šaukiant „bravo“. Bet mesjė Lefebvre'as to buvo vertas.

Johannas Vexo pasirinko klasikinę programą – J. S. Bachas, C. Franckas, C. M. Widoras, L. Vierne. Labai džiaugiausi išgirdusi taip puikiai atliekamą savo vieną mėgstamiausių vargonų muzikos kūrinių – Louis Vierne „Impromptu“. Vierne kompozicijos vyravo beveik visų atlikėjų programose, ir tai buvo tikras pagarbos atidavimas žymiam vargonų muzikos kompozitoriui.

Vienas nuostabiausių dalykų šį vakarą buvo galimybė ne tik girdėti muziką, bet ir matyti, kas darosi ten, viršuje prie vargonų, – virš altoriaus kabančiose projekcijose bei šoninėse navose įtaisytuose televizoriuose buvo rodomas vaizdas. Ne man vienai tai buvo pirmas kartais, kai pamačiau, kaip atrodo garsieji katedros vargonininkai. O koks išpūdis regint visas penkias klaviatūras, besikryžiuojančias rankas, registrų perjungimą, kojų pedalizaciją! Kokia įdomi visa ta virtuvė, kurios taip lengvai nepamatysi, nes vargonų muzikos atlikėjai nuolankiai tarnauja menui ir nesigarsina, nesipuikuoja.

Pasaulinę vargonų dieną Dievo Motinos katedroje vainikavo laisva improvizacija, pavadinta siurprizu. Ir iš tiesų publika buvo nustebinta, nes vargonais vienu metu improvizavo net du atlikėjai – Olivier Latry ir Philippe'as Lefebvre'as. Garsūs paskutiniai vakaro aplovismentai buvo skirti ne tik atlikėjams, bet ir patiems vargonams. Jau įprastu gestu pasirodymo pabaigoje tapo pagarbus atlikėjų nusilenkimas vargonams. Rodos, mintyse jie taria: „Mieli klausytojai, dėkokite ne man, bet jiems...“

Pasaulinė vargonų muzikos diena Paryžiaus Dievo Motinos katedroje – tikras šventės etalonas visam pasauliui. Tikriausiai nesuklysiu teigdama, kad visuose žemynuose vykusių šiai dienai skirtų renginių epicentras buvo Paryžiuje. Ir aš čia buvau. O dabar

---

buvote ir Jūs.